

ԼՈՒՍԱՔԵՐ

Լ Ր Ա Գ Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳՐԱԿԱՆ

ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԵՐԵՐՇԱՐԹԻ ՀԻՆԳՇԱՐԹԻ ԵՒ ՀԱՐԱԹ ՕՐԵՐԸ

ՎՍՐՉՈՒԹԻՒՆ ԼՈՒՍԱՔԵՐ ԼՐԱԳՐԻ
Administration du journal arménien
LOUSSAPER
Boîte Postale 868 Le Caire (Egypte)

ԲԱԺՆԵԳԻՆ		
Եղիպտոս Արտասահման		
Որչ ԴՐԷ	ՇԻՂԻՆ	
Տարեկան	100	20
Վեցամսեայ	50	10
Եռամսեայ	25	5

ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Նամակ և դրամ զրկել վարչութեան հասցեին
Չեազիրները ետ չեն դարձաիր
Ծանուցումներու համար մասնաւոր պայմաններ
Խմբագրատունը կը գտնուի Մանսուր Փաշա Խալիճ, Դրամոսիի
գփին վրայ

ԼՈՒՍԱՔԵՐԻ
ՕՐԱՑՈՅՑԸ
23 Յունուար, Կիրակի
Բ. գփի Ննդեան:
Բառերդ արտասանէ ո՛չ թէ համ-
բանքով այլ կշիռով:
24 Յունուար, ԲԷ.
Աւելի հետեւ տակաւածիւ խե-
լացիներու քան թէ բազմածիւ ու-
միկներու:
25 Յունուար, ԳԷ.
Արժ. Վահանայ Գոզմեացուն ևն.
Մեզ ներշնչող մտածմունքներն
թէ մեր անձին այլ մեր նպատակն
վրայ թող ըլլայ:

ՈՎ Ե ՊԱՏԱՍԽԱ ԱՏՈՒՆ

Չարիքներ կան որոնցմէ երբե-
մըն բարիքներ յառաջ կուգան.
Սարգիս Գափազեանի եղբորական
մահը, որուն իսկական պատճառը քննել
դատարանին գործն է հիմա՝ ի լոյս
հանեց այնպիսի իրողութիւններ ու-
րոնք վարագործի ներքեւ ծածկուած
էին:
Անտարակոյս կային անհատներ
որ առաւել կամ նուազ կը նշմարէին
սոցիալական իրողութիւնները, կային անհատ-
ներ որ հանդիսատեսի դեր ալ կը
կատարէին, բայց հասարակութիւնը
մոլորի մէջ պիտի մնար և հանրային
կարծիքը ամենեւին չպիտի ցնցուէր
եթէ դժբախտ պատահարը չը հասնէր
պատուելու այն թանձր քողը՝ կար-
ծես, հաստատելու համար տիեզերա-
կան ճշմարտութիւնը թէ ամեն բա-
րենորոգում զո՛հ կը պահանջէ, պէտք
եղաւ մահը հայ անհատի մը որ իր
կենդանութեանը միջոցին չէր կրցած
և թերեւ չը պիտի կրնար օգուտ մը
ունենալ իր ազգին:
Պատ. Քաղաքական ժողովը իր
երէկուան նիստին մէջ վճռական քայլ
մը առաւ դրութիւնը բարեփոխելու
նպատակով: Պահանջութեան ար-
ժանի է այդ որոշումը, բայց ներուի
մեզի ըսելու որ իր պարտքն էր ա-
ւելի առաջ հասկցած ըլլալ Տեղապահ
Քահանային «անձնական վատառողջ-
ութիւնը» և աւելի կանուխ ընդունիլ

անոր «հրաժարականը»:
Ներկայ տարածութիւն խնդիրը,
թէ և ցնցեցուցիչ հանգամանքներ ու-
նի, բայց բոլորովին անջատ և եզա-
կան երկոյթ մը չէ. եթէ չենք սխա-
լիր՝ անիկա արդիւնքն է պատճառի
մը որ կրնար գոյութիւն չունենալ,
աւելի ճիշտը՝ անտանիճ է հիւանդ-
ութեան մը որ կրնար ժամանակին
բուժուած ըլլալ:
«Հուսարեւոյ» գոյութեան երկ-
ամսեայ շրջանին մէջ ջանացինք ցոյց
տալու — ինչպէս և պիտի ջանանք
միշտ — թէ մեր ծրագրէն դուրս է՝
անհարկի քննադատութիւն և թէ ա-
մեն զարկն ալ հայու անունը և ար-
ժանապատուութիւնը մեզի համար
թանկագին են: Ներկայ պարագայիս
մէջ ալ մեզի շատ անհաճոյ է քրքը-
րել հանրութեան անօգուտ դէպքե-
րու և շարժառիթներու պատմութիւնը,
սակայն և այնպէս չենք կրնար ան-
տես թողալ սա ճշմարտութիւնը թէ՛
այս օրինակ «վատառողջութիւննե-
րու» կրկնումը արդիւնքու համար
աւելի արժատալան դարձանք պէտք
են:
Քաղաքի մը չէ որ Քահիլէի
ազգային գործերը հեռի են գոհա-
ցուցիչ հանգամանք ունենալէ:
Իրաւ, այս տեղ Սահմանադրա-
կան Օրէնքը յարգ կը վայելէ, բայց
այդ յարգը աւելի ձեւական և տեսա-
կան բան մըն է. թերեւ չափազանց-
ութիւն չըլլայ ըսել որ երեկոյթը մի-
այն փրկուած է, իրականութիւնը
զոհուելով:
Միջին դարու Ֆրանսացի դա-
տարկասուն թագաւորներուն պէս
(rois fainéants) որոնք իրենց երկայն
գեղին մաղբը սանտրելէ զատ հոգ
չունէին և իրենց պաշտօնեաներուն
իշխանութեան ներքեւ կը թագաւո-
րէին՝ Քահիլէի Հայութիւնն ալ, իդ-
միլեան Սրբազանի մեծագործին թը-
ւականէն ազգին ունեցած է Առաջ-
նորդներ և Տեղապահներ, որոնք ի-
րենց որկորին և քսակին հոգեբովը
և իրենց «ընտանի»ներուն ցաւերովը
միայն զբաղած են: Հետեւաբար ապ-
օրինութիւններ, զեղծումներ և չա-
րաշահութիւններ շարունակուած են
տարիներով, ու Ազգ. Առաջնորդա-
նը որուն գոյութեան միակ և միակ

իրաւունքը իր կատարելիք բարոյա-
կան գործին մէջ կը կայանայ երկմտա-
կան պաշտօնարանի մը կամ հիւպա-
տոսական դիւանատունի մը պէս՝ բա-
ւականացած է գանձելով ու վճարե-
լով պատկառելի գումարները որոնք
վարչական ժանդալտած մեքենայ մը
դարձնելէ տարբեր նպատակներու
համար կտակուած են բարեբարնե-
րէ:
Ո՛վ է այս կացութեան պատաս-
խանատուն:
— Եթէ հարկը անգամ կրկնը-
ւած է Մօնթէպէթի սա խօսքը՝
աւագամ մըն ալ թող լսուի այսօր:
«Ազգ մը այն տեսակ վարչութեան
ներքեւ կը գտնուի որուն արժանի է»
ըսած է քաղաքական փիլիսոփայու-
թեան այդ մեծ վարպետը:
Քահիլէի Հայ հասարակութիւնը,
իր մէջ կը պարունակէ շատ մը ան-
հատներ որոնք իրենց սեփական գոր-
ծերը և պաշտօնները սքանչելի կեր-
պով կը կատարեն, բայց թէ, այդ
միեւնոյն անհատները անկարող են
կամ անտարբեր են իրրեւ հաւաքա-
կան մարմին, պէտք եղածին պէս
վարչութիւններ կազմելու՝ կը տեսնուի
սա իրողութեամբ որ անոնք հանգու-
թած են ազգային հսկայ նաւուն դէկը
յանձնելու այնպիսի Պետերու, որոնց
չպիտի վատահէին իրենց անձնական
ամենադոյզն շահերն իսկ...
Ուրեմն ո՛վ է պատասխանատուն
երբ, դիտմամբ կամ պատահմամբ
զեկավարութեան կոչուած ո՛ր է նա-
ւապետի մը ֆիզիքական կամ բարո-
յական «վատառողջութիւնը» յան-
կարծ երեւան կուգայ:
— Ուրիշ յօդուածով մը պիտի
աշխատինք պատասխանելու այս հարց-
ման:

ԿՈՐՍՈՒԱԾ ՀԱՅԵՐ
— 0 —
ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՅ
ԵՒ
ԴՐԱՆՍԻԼՎԱՆԻՈՅ ՀԱՅԵՐԸ

«Հանդէս Ամսօրեայ»-ի մէջ Պ. Ա. Փի-
փաթի յօդուածն կը հասկնանք որ Հուն-
գարիոյ և Դրանսիականոյ մէջ հիմա 10—
12000 հայ կայ, թէ և Հունգարիոյ տե-

րութեան ազգահամարին մէջ կը տեսնուին
միայն 2703 կաթոլիկ և 29 լուսաւորչա-
կան Հայեր, որոնք այսպէս նշանակել
տուած են իրենց զիրենք:
Պ. Յօդուածագիրը չընդունիր այս
պաշտօնական թիւը, և կը մերժէ այն գա-
ղափարը թէ ազգային մը, հայերէն չի խօ-
սելուն, կամ հայ ծէսով չի մկրտուելուն,
և կամ ինքզինք իրրեւ օտար արձանագրել
տալուն համար հայութենէ բաժնուած ըլ-
լայ:
Թէ ինչո՞ւ, ահա իր բացատրութիւնը.
«Յարաբերութիւնները, պաշտօնը, առ-
տիւնը, գործը, վիճակը՝ զառնց պա-
պերը տուած դաղթեցուցած է անանկ տե-
ղեր ուր միայն տարածինք կային:—
Ծերերը՝ հայերէն զիտէին, հայերէն կը խօ-
սէին: Անոնց զակներն ալ կը խօսէին,
ցորչափ իրենց ծնողները կ'ապրէին: Բայց
անոնց վախճանելն ետէ՛ տան մէջ, հայ-
երէն լեզուին տեղը՝ փոխանակեց հունգա-
րերէնը: Թոռներն սկսան Հունգարերէն խօ-
սիլ, իսկ թոռնորդները բոլորովին մոռցան
հայերէն լեզուն:— Սակայն ասով հայ
մարդիկը, հունգարերէն լեզուն խօսելուն
համար, հունգարացի չեն ըլլար:
Պ. Յօդուածագիրը մի առ մի կը նը-
շանակէ այն 148 տեղերը որոնց մէջ հա-
յեր կան ըստ պաշտօնական ազգահամարի:
«Բայց, կը յաւելու, մենք հաստատու-
թեամբ կրնանք ըսել, որ թէ՛ Հունգարիա-
յի ու թէ՛ Դրանսիականի մէջ չկայ քա-
ղաք, գեղ, աւան, եւ այլն՝ ուր որ աւելի
կամ նուազ ազգային չը գտնուի: Բայց
ասոնք՝ իրենք զիրենք անբութեան առջն
պաշտօնական ազգահամարին մէջ անցնել
տուած չեն իրրեւ ազգային: Ու եթէ իրրեւ
հայ գրել տուած ըլլային ալ, տէրութիւնն՝
իր տեսակետէն նայելով՝ զիրենք իրրեւ հայ
չընդունիր: Որովհետեւ՝ նախ հայերէն չեն
խօսիր, երկրորդ՝ ըստ հայ արարողութեան
մկրտուած չեն, և ըստ հետեւորդ անցուած
չեն իրրեւ հայ մկրտութեանց մայր մատե-
նին մէջ: Երրորդ՝ նոյն իսկ ազգահամարին
խորագրին (Rubrik) մէջ չկայ հայ ան-
ունանկոչութիւնը»:
Հետաքրքրական է իր այցելութիւնը
Հունգարիոյ Ալիսա Սաղինա զիւղը, որ ա-
զահանքի տեղ է, միայն հրեաներէ բնակ-
ուած: «Որովհետեւ, կ'ըսէ, զիտէին թէ հայ-
ազգի եմ և հայ կը փնտռեմ ու կը գըտ-
նեմ ամեն տեղ, կէս մը հեգնութեամբ ու
կէս մը կատակով ըսուեցաւ ինծի թէ բա-
տուղի: այս տեղս ազգային մարդ պիտի

(Guzman/1991)

Հ. ԻԻԹԻԻՃԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.

ԱՍԵՐԻԿԵԱՆ ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԶԱՏՈՒՆ

ԲԱՄԵԼ ԲՈՂՈՑ ԹԻԻ 1. ԷՋՊԵՐԻԷ
ԲԱՄԵԼ ԵՐԵՎԱՆԻ ՎԵՐԱՅ

Լուսանկարչութեան բոլոր ճիւղերը մասնաւորապէս ուսումնասիրած
ընթացքով յԱմերիկա՝ այժմ հաստատուած է քաղաքս:

Մեծ խնամքով կը պատրաստէ ամեն տեսակ պատկերներ՝ փայլուն և
անփայլ (glacée et mate):

Նոյնպէս կը շինէ պատկերներ Յախճապակիի վրայ, Գունաւոր և
Մանրանկար պատկերներ (miniature) պոչի և կոճակներու համար:

Լուսանկարներ կը մեծցնէ ձեռքով և մեքենայով, (Agrandissement):

Լուսանկարչական գործիքները և պիտոյքները, որ ուղղակի Ամերի-
կայէն բերած է, արհեստին ամենավերջին կատարելագործութեանց հա-
տեւանալինուած են, և որոց նմանը հազուագիւտ է այս երկրին մէջ:

Յաճախորդները գոհացնելու համար ո՛ր և է ջանք չը խնայուիր:
Նկարչատունը բաց է առաւօտեան ժամը 8էն մինչև երեկոյեան ժամը 6:

ՊԵՆՆԵՐԸ ԶՈՓԱՒՈՐ

L. KRAMER & Co
Le Caire, Mousky.

Լ. ԲԵՐԱՄԵՐ ԵՒ ԸՆԿ.

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉՔ Ն. Բ. ԽՏԻՎԻՆ
ԳՈՀԻՐԷ, ՄՈՒՍԿԻ

Ժամացոյցներ, Գոհարեղէններ, Արծաթեղէններ, և Տեսողական
գործիքներ:

«Լոնտոն», «Թաթիս», «Տոնկոյ», «Խարթում», և այլ մեծահամ-
բաւ ժամացոյցներու:

ԸՆԴՀ. ՆԵՐԿԱՅԱՅՈՒՑԻՑԻՉՔ

Եղիպտոսի, Սուտանի, Հայկէստանի, և Պաղեստինի համար:

Գահիրէի ամենէն նորահաւ Գոհարեղէններու Մեծ Գործարանը:

ԳԵՆԵՐԸ ԽԻՍՏ ԶՈՓԱՒՈՐ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ

ՍԻՆԿԵՐ

The SINGER Manufacturing Co.

Աշխարհի ամենէն նշանաւոր
ՏԱՐԻ և ՁԵՆԱԳՈՐԾԻ ՄԵՔԵՆԱ-
ԶԵՐ պատրաստող ընկերութիւնը:
Կեդրոնատեղին Գահիրէ Պալա-
ցի փողոց:

Գափէ տը լա Պալատի կից:

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉՔ

Ն. Բ. ԽՏԻՎԻՆ ՏԱՆ

Նոր Տարւոյ. Կազմողի և Եր-
ևունդի առթիւ ամենէն յարմար և
յարգի նուէրը որ կարելի է տալ
Տիկնոջ մը կամ Օրիորդի մը:
ՍԻՆԿԵՐ տան կարի և ասեղնագոր-
ծի մեքենաներն են:

Այս առթիւ, Սինկեր ընկերու-
թիւնը բերել տուած է նաև մասնա-
ւոր կարի մեքենաներ չիք կահ կա-
րասեաց ձևով, որոնք իրենց ճոխու-
թեան և զիններու զանազանութեամբ
գիւրամատչելի են հարուստ, ինչպէս
նաև համեստ քանակներու:

Բոլոր մեքենաները երաշխաւոր-
եալ են:

Ձրի դասեր և նորոգութիւններ:
Առիթն օգտուեցէք:

ԲԱՆԱՍԵՐ

ԱՄՍԱԹԵՐ

ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԳԻՏԱԿԱՆ

Զ. ՏԱՐԻ Տարեկան 15 Քր:

Հասցէ BASMAJIAN

442, Bd. Rochechouart. Paris

ՎԱՐԴԱՆ - ԹՈՐՈՍ

ՊԱԶԱՐ ՍՈՒՐՈՒՐԻ ԹԻԻ 9

ԲԱԶԱ

Բաշալայի ունիւմ Բաշա,
Հայեկարն է Բալարաշա,
Չայս ճաշակել ո՛վ չը կամի՝
Կամ անխելք է կամ անկուտի:

ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԱԿԱՆ ՏՈՒՆ

ՃԻՎԱՆԵԱՆ ԵՂԲԱՐԲ

Négociants - Commissionnaires

ՊԵՆՆԵՐԸ ԵՒ ՍՈՒՐԵՐՆԸ

ՖԻԼԻՆԵՐՈՒՆ ԳՈԼԷՃԻՆ ԴԻՄԱՅ

ՄԱՍՆԱՌՈՐ ՃԻՎ. ԸՄՊԵԼԻԲԵՐՈՒ

ԳԱՀԻՐԷ
ՖԻԼԻՆԵՐՈՒՆ ԳՈԼԷՃԻՆ ԴԻՄԱՅ
ՄԱՍՆԱՌՈՐ ՃԻՎ. ԸՄՊԵԼԻԲԵՐՈՒ
Jph. Etournaud & Cie
Cognac
Ճօղէֆ Էթուռնո և Լեֆ. Գօնկաթ,
L. Bézagu & Cie
Bordeaux
I. Պէզակի և Լեֆ.
Պոստո,
Garnier - Chevrier
Meursault
Կառնի և Շըվիլիէ, Մէթուլլի:

Ընդհանուր ներկայացուցիչ
Եղիպտոսի համար:

ՏՕԳԹ. Ի. ՏԵՄԻՐՃԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

ՇԱՐԱ ՔԱՄԵԼ, ԹԻԻ 3. ՇԵՓԵՐՏՍ ԶՈՓԵԼԻ ԴԻՄԱՅԸ

ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ ԵՄՍԻՈՒԹ

Կը դարձանէ ակապի և լինտերու ամեն
տեսակ հիւանդութիւններ, ելքաբորտկան և ու-
րիշ միջոցներով, ըստ նորագոյն և կատարե-
լագործեալ գրութեանց:

Կը պատրաստէ ոսկիէ ակապներ և կա-
մրջակներ (travaux aux ponts et courones)
որոնք առանց արհեստական քիմիքի և առանց
ամրացուցիչ թելի (crochet) կ'ապահովեն ար-
հեստական ակապներու տոկունութիւնը և տե-
ականութիւնը:

Նոյնպէս՝ կը պատրաստէ բաւառէ լինտե-
րով ակապներ, և առանց ցաւի կը քաշէ վնասուած ակապները, լինտե-
րու կամ ընդհանուր ջիղերու վայրկեանական թմրութեամբ:

Յաճախորդները կընդունի ամեն օր, առաւօտեան ժամը 9էն—իրիկուան 6ը:

Մ. Ա. ՕՆՆԵԿ ԵՒ ԸՆԿ.

ԴԵՐՁԱԿ ԶԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ, ՔԱՀԲԵՆԻ ԵՒ ՈՐՍՈՐԴԱԿԱՆ ԶԻՆՏՆԵՐՈՒ

ԴԵՐՁԱԿ ՏԻԿԱՆՑ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐՈՒ

28 ՇԱՐԱ ԷԼ ՄԱՆԱՍ, ՀԵԼԼԵՐԻ ՇԵՆՔ. ԱՌԱՋԻՆ ՅԱՐԿ.
ՕՍՄԱՆԵԱՆ ԴՐԱՄԱՏԱՆ ԴԻՄԱՅԸ

Պատիւ ունին ծանուցանելու յարգելի հասարակութեան թէ իրենց
ընկեր Տիար Օննիկ որ բաղաբիւ ծանօթ դերձակ Տեարց Ֆիլիքս և Ըն-
կերութեան մօտ եօթնամեայ փորձառութիւն ստացած է՝ հիմա ստանձ-
նած ըլլալով վերը նշանակուած գործատան տնօրինութիւնը՝ պատրաստ
է յանձնարարութիւններ ընդունելու և լիովին գոհացնելու գիւմոյները:

Կատարեալ խնամք, արագ աշխատութիւն, անթերի ձեռնարկ և ըն-
տիր ապրանք — ահա ինչ որ կը խոստանան իրենց յաճախորդներուն,
որոնք փորձով պիտի տեսնեն թէ իրենց կատարեալ վստահութեան ար-
ժանի է այս գործատունը:

BANQUE E. MÉLIDÈS

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

Է. ՄԵԼԻՏԵՍ

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ ԱԹԷՆՔ
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ

ԵԱԼԵՔԱՆԴԵՐԻԱ և Ի Գահիրէ

Է. Մելիտէս Դրամատունը կ'ըն-
դունի զրամի աւանդներ տոկոսի
հետեւեալ սակերով:

Տեսօրին	4 0 0
Մէկ ամսուան	4 1 4 0 0
Երկուս	4 1 2 0 0
Վեց	5 0 0
Մէկ տարուան և աւելի	

պայմանաժամով 5 1|4 0|0

Փոխառութեան գործողութիւն-
ներ արժէթուղթերու վրայ, բացում
ընթացիկ հաշիւներու: Առաջին կար-
գի արժէթուղթերու արժէքին հա-
րիւրին 90էն մինչև 95 կանխավճար:
Սակարանի գործողութիւններ, առ
և ծախ բաղաժողութիւններ և կտրօննե-
րու դանձում:

Գահիրէ, Էլ-Մադրասի փողոց,
Խամաիլիէ:

Լուսարեւ ձեռքէ կը ծախուի հե-
տեւալ տեղերը:

ԳՈՀԻՐԷ

Տիար Գրիգոր Ծիրանեանի մօտ,
(Petite Cordonnerie) Շարա
Ապտ և Աղիզի Կիզը:

Լրագրավաճառ Տիար Միսաթ
Հունկի խանութը, Օրե-
րայի հրապարակ:

Նիւս Պարի մօտ:
Տիար Գրիգոր Տամկաճեանի խա-
նութը, Պէյն Էլ Սուրէյն

ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻՍԱ

Տիար Յարութիւն Ղազիկեանի քով:

ԲԱԶՄԱՎԷՊ

ԱՄՍԱԳԻՐ

1905

Առաջիկայ տարւոյ «ԲԱԶՄԱՎԷՊ»-ի
Բաժանորդագրութիւնը բացուած է.
դարձեալ իր նպատակն նոյն կը մնայ.
կ'աշխատի Հայկական և Միջազգային
գրականութիւնը ժողովրդականացը-
նել: Բաժնեգրին է՝ ոչ ապահովագր-
եալ 10 Քր., ապահովագրեալ 13 Քր:

Հասցէ PAZMAVEB
Venise St. Lazare

ԲԱՅՈՒԱՆ Է ԲԱԶՄԱՌԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՆԴԵՍ ԱՄՍՈՐԵԱՅ

ՈՒՍՈՒՄՆԱԹԵՐԹԻՆ

1905 ՏԱՐԻՈՅ

Տարեկան գինն է 10 Քր:

Խմբագրութեան հասցեն

HANDESS

Vienne (Autriche) VIIe

Mechitharistengasse 4